

FÉNYGOLYÓK ÉLŐKÉP SZÍNHÁZ

TERVEZŐ-RENDEZŐ CONCEPT AND REALIZATION: BÉRCZI ZSÓFIA

SZÖVEG TEXT: SZEGŐ GYÖRGY

FOTÓK PHOTOS: ÉLŐKÉP SZÍNHÁZ

A Fény Mestere 2017 díjátadójának közönsége különleges társművészeti élményben részesült: az Élőkép Színház társulata előadta az eredetileg 60 perces *Fénygolyók* című előadásuknak a Bérczi Zsófia rendező által 15 percbe tömörített változatát. A látványcentrikus bemutató műfaja nehezen pontosítható, leginkább költői szöveggel, tánccal, zenével, fénykellékekkel komponált, hangsúlyosan összművészeti színházként tudnám leírni.

A társulat *Lepkéné válás* című előadásának különleges látványvilágával már 2009-ben foglalkozott a folyóiratunk. A budapesti Trafóban, Székényben, Bakelitben, Egerben, Békéscsabán előadott mű a 2016-os teheráni Fadjr Fesztiválon nemzetközi sikert is aratott, a közönség kivételes élményként élhette meg az előadott futurisztikus átváltozás-mítoszt. Az épített tér és a mozgás kapcsolatát kutató társulat a Múcsarnok 2014-es Építészeti Szalon kiállításának kísérőeseményeként is előadott *Hullámtér* produkciójának rádióvezérlésű, a színészek gesztusaival egybeforrt, táncra formált kellekeit ugyanúgy Tankó Barnabás készítette, mint most a *Fénygolyók* eszközeit. Ugyancsak a Múcsarnokban, 2017-ben a *Természművészet* kiállításon adták elő az *Élő felszín* c. művet, ennek zenéjét ifj. Kurtág György komponálta. Itt a játsszók egy csillagbolt-szelvényre vetített videó-mű képeivel szinkronban mozogva, alulról formálták a vízszintes felszínt, ami szemünk láttára változott, mint látványos geoplasztika vagy fényszobor.

A *Fénygolyók* (zene: Gerzson János) egy hangsúlyos fényeffektekre ágyazott költői vízió. A prologus egypérfnyei sötétségében egy modern nyelven megfogalmazott ősi tanítás hangzik el. Nem a Biblia, nem a Zohár, hanem egy ezoterikus ihletésű szöveg Mallász Gitta *Az angyal válaszol!* című művéből, ami régóta foglalkoztatja a *Fénygolyók* rendezőjét, aki néhány hónapig a jeruzsálemi School of Visual Theatre ösztöndíjasaként dolgozott e témával.

Az első jelenetben a Nagy gömb és a Kis gömb táncolnak, miközben a két tűzgolyó a Teremtés könyvéről, Giordano Bruno, Galilei és Newton tanairól mesél: „A gömb magja a pont. A pontban elfér minden.” Megjelenik egy kozmikus fénypont, ekörül forog a bolygó. Felsejlik egy táncos, középkort idéző fehér jelmezben, akiről Hildegard von Bingen áhítatos figurája jut eszembe, fején mintha a zsidókat megőrző korabeli fejedők mását viselné. A fejviselet fénypontja a sapka bojtja. A bolygómozgás törvényeit a táncos nyakának, törzsének csavarása, a Kis gömb perdítése teszi kozmikus léptékűvé. „Minden mozog” mondja egy hang. „Minden

ugyanabból az anyagból van: a fényből.” Emberi arc úszik be, alig megvilágítva, a fekete ruhás figura profilja. Hold vagy angyal? Egymás mögé kerülnek. Ember és angyal kapcsolatát táncolják el? A fehér ruhás figura egy fénytányért, áldozati edényt tart maga elé. A fekete alak fátylat von köré, a fátyol „egy világ előképe, egy szívdobbanás”. A fény, a mozgás belehasít a sötétbe.

A következő jelenet a szívről beszél, a kegyelem helyéről, a Kehelyről. Fénykelyhek formálódnak a sötétben. A ruha sávos fénye pulzálni kezd, perdülő szoknyarésze a dervistánc kattanásának forgás-kelyhét idézi: „A világ szívdobbanása a te szívdobbaná-

sod.” A sötétben fénysugárcúp jelenik meg, majd benne egy másik: „Kicsiny lény vagy a teremtésben, mégis az Ő képe – azt sugárod tovább.” A két figura megmutatja a szívet, majd visszateszi a „helyére”. A beszélő szakrális tónusban recitálja: „A világ szívdobbanása a te szívdobbanásoddal egy.” Végül profán hangtól halljuk a kinyilatkoztatást: „Minden tettetted ez vezérelje!”

Harmadik tételként egy tradicionális zsidó kegytárgy, a hétágú gyertyatartó, a menóra „lángjai” sorban kigyúlvá világítanak bele a sötétségbe. Szférikus ütőhangok közepette a hetes számhoz kapcsolódó misztériumok szövegeit halljuk. Csak az Ember beszél, mintegy a Teremtő helyett. „Az Ember jogar az Ő kezében.” „A jogar összekötő fent és lent között.” „Minden lét csak tünet. Angyal, ember, állat, virág, kő – csak kép. Minden Ő.”

A menóra távvezérelt izzói felizzanak a vers ritmusára. „A Végső Ok, a nagy titok. Minden lét egy lélek, de együtt a hét: az ember.” Itt újra dervistánc, jobb kézben a fénygömb „az Ős Öreg, az Örök Csecsemő.” A pergő kaftán-rész sávós fénye meteoritokat fog be, a kozmoszt táncolja? Vagy inkább az életfa soha nem ábrázolt gyökereit látjuk? Majd a ruha mellrésze, előbbieik szerint a kegyelem, a szív vet különös fényt az arcra. „kitárja az égi kaput”.

A záróképben tucatnyi fénygömb remeg a tánc felett. A két alak hajlított dallamú imát énekel. A körtánc végén a jelmez fényei elsötétülnek. Majd a fénygolyók együtt kihunynak a dallal.

Peter Brook ötven éve *Az üres tér* című könyvében megírta a kortárs színpadtér bibliáját. Ezzel az előadással megszületett egy szakrális apokrif változat a színpadon, amelyben a zene, a tánc, a szöveg és a fény egyenrangú alkotótársak tudtak lenni.

¹ Mallász Gitta jegyezte le *Az Angyal válaszolt*, az embermentő látnok Dallos Hanna „könyvét”. Dallos Hanna végül maga is a holokauszt áldozatává vált.

LIGHT SPHERE – LIVING PICTURE THEATRE MASTER OF LIGHT AWARD OF ASSOCIATED ARTS CEREMONY 2018

The ceremony of Master of Light awards hosted a performance by Living Picture Theatre. The spectacle-oriented production is difficult to define in terms of genres, as it is a performance blending poetic texts, composed of dance, music, light props, and is an accentuated version of Gesamtkunstwerk. The production presents a poetic vision with powerful light-effects.

